॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

# ਸੂਰਸ੍ਸਤੀਨੀਤਿ

**ਪਠਮੋ ਭਾਗੋ**

## ਪਣਾਮਗਾਥਾ

**੧**. ਮੁਖਮ੍ਹਾ ਭਗਵਨ੍ਤਸ੍ਸ,
ਸੁਗਨ੍ਧਕਮਲਾ ਸੁਭਾ।
ਸਞ੍ਜਾਤੰ ਉਤ੍ਤਮੰ ਵਾਣਿੰ,
ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਵਿਤ੍ਤਮਾਨਸਾ॥

**੨**. ਸਮਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ ਰਚਿਸ੍ਸਾਮਿ,
ਦਕ੍ਖੇਨ ਰਾਜਮਨ੍ਤਿਨਾ।
ਨਾਮੇਨ ਸਨ੍ਤੇਨ,
ਨੀਤਿੰ ਲੋਕਹਿਤਾਵਹੰ।
ਸਾਲਙ੍ਕਾਰੰ ਸੋਪਦੇਸੰ,
ਨਾਮੇਨਾਹੰ ਸ੍ਵਰਸ੍ਸਤਿੰ॥

**੩**. ਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੁਵਿਮੰ ਨੀਤਿੰ ਸਨ੍ਤਾ,
ਮਞ੍ਜੂਸਰੁਕ੍ਖਸਨ੍ਨਿਭੰ।
ਨਾਨੋਪਦੇਸਸੰਪੁਣ੍ਣੰ,
ਸਦਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਸਦਾ॥

# ਸੂਰਸ੍ਸਤੀਨੀਤਿ

੧. ਕਤਞ੍ਞੁਤਾ ਚ ਸਚ੍ਚਞ੍ਚ,
ਲੋਕਸਾਰਾ ਹਿ ਤੇ ਦੁ੧ੇ।
ਲੋਕਾਪਿ ਤੇਹਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ,
ਰਟ੍ਠਂ ਅਕਂਸੁ ਇਸ੍ਸਰਂ॥

੨. ਕਾਕਾਚ ਦੁਜ੍ਜਨਾ ਲੋਕੇ,
ਮਲੀਭੂਤਾ੧ ਸਬ੍ਬਦਾ।
ਇਟ੍ਠਂ ਗੁਣਂ ਨਾਸਯਨ੍ਤਿ,
ਤੇ ੧ੇ ਲੋਕਸ੍ਸ ੧ੇਰਿਨੋ॥

ਮਿਗਾਨਂ ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਅਨ੍ਤੋ,
ਪਕ੍ਖੀਨਂ ਪਨ ੧ਾਯਸੋ॥

ਅਕਾਰਣ੧ੇਰੀ ਹੋਨ੍ਤਿ,
ਮਚ੍ਛਾਨਂ ਧੀ੧ਰਾ ਯਥਾ।
ਗੁਣੀਨਂ ਸਜ੍ਜਨਾਨਞ੍ਚ,
ਦੁਜ੍ਜਨਾ ਨਿਚ੍ਚ੧ੇਰਿਨੋ॥

੩. ਸਿਰਿਂ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸੁਪੋਸੇਥ,
ਸਿਰਿ ਮੂਲਾ ਹਿ ਸਮ੍ਪਦਾ।
ਸਿਰਿਯ ਇਧ ਜੋਤਨ੍ਤਿ,
ਸਿਰੀ ਸਾ ਸਬ੍ਬਸਿਦ੍ਧਿਕਾ॥

੪. ਮੁਸਾ ਤਮੋਕਰਾ ਲੋਕੇ,
ਸਚ੍ਚਂ ਮੀਦਿਤਿਕਾਰਕਂ।
ਮੁਸਾਤਮੇਨ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ,
ਸਚ੍ਚਾਭਾਯ ਸੁਖਨ੍ਤਿ੧ੇ॥

ਸੁ੧ਿਜਾਨਂ ਸਿਙ੍ਗਾਲਾਨਂ,
ਸਕੁਣਾਨਞ੍ਚ ੧ਸ੍ਸਿਤਂ।
ਮਨੁਸ੍ਸ੧ਸ੍ਸਿਤਂ ਰਾਜ,
ਦੁਬ੍ਬਿਜਾਨਤਰਂ ਤਤੋ॥

੫. ਕਪ੍ਪਗ੍ਗਿਸਦਿਸਾ ਇਸ੍ਸਾ,
ਝਾਪੇਤਿ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਦਂ।

ਮੁਦਿਤਾ ਕਪ੍ਪਮੇਘੋਵ,
ਰੋਪੇਤਿ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਦੰ॥

੬. ਯਥਾ ਅਸਨ੍ਥਿਰਾ ਥਮ੍ਭਾ,
ਥੁਸਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਉਸ੍ਸਿਤਾ।
ਤਥੇਵ ਕਪਿਚਿਤ੍ਤਾਨੰ,
ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਚਞ੍ਚਲਙ੍ਗਤਾ॥

ਹਲਿਦ੍ਦੂਰਾਗੰ ਕਪਿਚਿਤ੍ਤੰ।
ਪੁਰਿਸੰ ਰਾਗਵਿਰਾਗਿਨੰ,
ਏਦਿਸੰ ਤਾਤ ਮਾਸੇਵਿ।
ਨਿਮ੍ਮਨੁਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਚੇ ਸਿਯਾ॥

੭. [ਕ]ਪੁਪ੍ਫਚੁਮ੍ਬਿ ਚਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤੀ,
ਸਕਵਣ੍ਣੇਨ ਮਜ੍ਜਿਤੋ।
ਵਿਕ੍ਕਮੀ ਪੁਪ੍ਫਤੋ ਪੁਪ੍ਫੰ,
ਨਸ੍ਸਾਗਾਰੰ ਨ ਸਙ੍ਗਮੋ॥

[ਖ]

ਕਿਪ੍ਪਿਲਿਕਾ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਪਿ,
ਸਮਗ੍ਗਾਚ ਪਰਕ੍ਕਮਾ।
ਮਾ ਹੋਥ ਪੁਪ੍ਫਚੁਮ੍ਬੀਵ,
ਹੋਥ ਵੋ ਪਚਿਕਾ ਯਥਾ॥

੧. ਯੇ ਮਰਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਤੇ,
ਸ੍ਵਾਨਾ ਅਞ੍ਞੋਞ੍ਞਮੋਦਿਤਾ।
ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਛਟ੍ਟਿਤੰ ਭਤ੍ਤੰ,
ਸੀਘਵੇਰੀ ਵਿਹਿੰਸਰੇ॥

੨. ਤਥੇਕੇਪਿ ਜਨਾ ਦਾਨਿ,
ਸਮਗ੍ਗਾ ਞ੍ਞੋਞ੍ਞਮੋਦਿਤਾ।
ਧਨਹੇਤੁ ਵਿਹਿੰਸਨ੍ਤਿ,
ਧੀਰਤ੍ਥੁ ਸੀਘਵੇਰਿਕਾ॥

੯. ਵਸਨ੍ਤੇ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਗਿਮ੍ਹੇ।
ਨੇਵ ਤਾਲਾ ਵਿਸੇਸਿਨੋ।
ਥਿਰਚਿਤ੍ਤਾ ਜਨਾ ਸਨ੍ਤਾ।

ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਲਾ॥

**੧੦**. ਯਥਾ ਪਵਟ੍ਟਮਾਨਮ੍ਹਿ,
ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਗੇਣ੍ਡੁਕੇ।
ਅਪ੍ਪਵਟ੍ਟੇ ਭੂਮਜਂ ਸੇਤਿ,
ਤਥੇਵ ਗੇਣ੍ਡੁਕੋ ਜਨੋ॥

**੧੧**. ਅਗ੍ਘਾਪੇਤੁਂ ਨਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ,
ਕਾਲਞ੍ਹਿ ਕਾਲਿਕਾ ਜਨਾ।
ਵਜਿਰਾਦਿਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ,
ਤੇਨ ਕਾਲੋ ਅਨਗ੍ਘਿਕੋ॥

**੧੨**. [ਅਮ]ਨੇ ਹਿ ਦੀਘਦ੍ਧਾਨੇ,
ਸਾਰਸਾਰੇ ਸੁਗਨ੍ਧਿਕੇ।
ਨਿਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਤ੍ਵੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਰੋ,
ਦੀਘਦ੍ਧਾਨੇਪਿ ਸਿਮ੍ਬਲੀ॥

[ਖ]

ਤਥੇਵੇਕੇ ਜਨਾ ਲੋਕੇ,
ਦੀਘਦ੍ਧਾਨਾ ਸੁਸਾਰਕਾ।
ਨਿਸ੍ਸਾਰਾ ਕੇਚਿ ਫੇਗ੍ਗੂਵ,
ਦੀਘਦ੍ਧਾਨਾਪਿ ਗੋਯਥਾ॥

**੧੩**. ਉਪਕਾਰੋ ਚਾਪਕਾਰੋ,
ਯਸ੍ਮਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਨਟ੍ਠਤਂ।
ਪਾਸਾਣਹਦਯਸ੍ਸਸ੍ਸ,
ਜੀਵਤੀਤਜਾ ਭਿਧਾਮੁਧਾ॥

ਪਸਾਦੋ ਨਿਪ੍ਫਲੋ ਯਸ੍ਸ,
ਕੋਪੋਚਾਪਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ।
ਨ ਤਂ ਸਙ੍ਗਨ੍ਤੁ ਮਿਚ੍ਛੇਯਜ,
ਥੀਪੁਮਾਵ ਨਪੁਂਸਕਂ॥

**੧੪**. ਉਪਚਾਰੋ ਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ,
ਨ ਯਾਵ ਸੋਹਦਂ ਭਵੇ।
ਉਪਚਾਰੋ ਸੁਮਿਤ੍ਤੁਮ੍ਹਿ,
ਮਾਯਾ ਚ ਹੋਤਿ ਕੋਟਿਲਂ॥

੧੫. ਕਮੇਨ ਅਗ੍ਗਤੋ ਉਚ੍ਛੁ,
ਰਸੋ ਸਾਦੁਤਰੋ ਯਥਾ।
ਤਥੇᩅ ਸੁਮਿਤ੍ਤੋ ਲੋਕੇ,
ਦੁਮ੍ਮਿਤ੍ਤੋ ਪਨ ਨੇਦਿਸੋ॥

੧੬. ਸੋਕਾਰਾਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ,
ᩅਿਸ੍ਸਾਸਪੀਤਿਭਾਜਨਂ।
ਰਤਨਾਭਿਰਤਨਂ ਇਚ੍ਛੇ,
ਸੁਮਿਤ੍ਤਂ ਅਕ੍ਖਰਤ੍ਤਯਂ॥

੧੭. ਦਮ੍ਪਤੀਨਂ ਸੁਮਿਤ੍ਤਾਨਂ,
ਮੁਖਂ ਅਞ੍ਞੋਞ੍ਞਦਪ੍ਪਣਂ,
ਸੁਖੇ ਸੁਖਂ ਦੁਕ੍ਖੇ ਦੁਕ੍ਖਂ,
ਪਟਿਚ੍ਛਾਯੇᩅ ਦਪ੍ਪਣੇ॥

ਕਥਂ ਨੁ ਤਾਸਂ ਹਦਯਂ,
ਸੁਖਰਾᩅਤ ਇਤ੍ਥਿਯੋ।
ਯਾਸਾਮਿਕੇ ਦੁਕ੍ਖਿਤਮ੍ਹਿ,
ਸੁਖਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ॥

੧੮. ਨਿᩅਾਤਞ੍ਚ ਪੁਰੇ ਕਤ੍ᩅਾ,
ਮਾਨਂ ਕਤ੍ᩅਾਨ ਪਚ੍ਛਤੋ।
ਸਕਤ੍ਥਂ ਧਾਰਯੇ ਧੀਰੋ,
ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜੋ ਹਿ ਮੁਲ਼੍ਹਤਾ॥

੧੯. ਪੁਰੇਚਾਰਂ ਸਤਿਂ ਕਤ੍ᩅਾ,
ਸਦ੍ਧਂ ਕਰੇਯਜ ਪਚ੍ਛਤੋ।
ਤੁਰਂ ਨ ਸਦ੍ਦਹੇ ਧੀਰੋ,
ਸੀਘਸਦ੍ਧੋ ਹਿ ਮਨ੍ਦਕੋ॥

੨੦. ᩅਨੇ ੦.੦੦੯੯ ਬਹੂਨਿ ਕਟ੍ਠਾਨਿ।
ਦੁਲ੍ਲਭਂ ਰਤ੍ਤਚਨ੍ਦਨਂ।
ਤਥਾ ਜਨਾ ਬਹੂ ਲੋਕੇ।
ਪੁਮਾ ਜਞ੍ਞੋ ਸੁਦੁਲ੍ਲਭੋ॥

੨੧. ਤਿਣਕਟ੍ਠਪਲਾਸੇਹਿ ।
ਸੁਕ੍ਖੇਹਿ ਦਯ੍ਹਤੇ ᩅਨਂ।
ਏਤਾਦੀਹਿ ਅਸਾਰੇਹਿ।

ਲੋਕੋ ਜਨੇਹਿ ਦਯ੍ਹਤੇ॥

**੨੨**. ਅਨ੍ਤੋवਸ੍ਸੇ ਤਿਮਾਸਮ੍ਹਿ,
ਪੁਵ੍ਵਕਮ੍ਮੇਨ ਮੋਦਿਤਾ।
ਸੁਖਂ वਸਿਂਸੁ ਪੋਰਾਣਾ,
ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਮਾਮਕਾ॥

**੨੩**. ਮਿਗਮਦੇਨ ਏਕੇਨ,
ਤਂ वਨਂ ਸੁਰਭਿਗਨ੍ਧਿਕਂ।
ਤਥਾ ਜਨੇਨ ਤਂ ਰਟ੍ਠਂ,
ਗੁਣਿਨਾ ਹਿ ਸਿਰੀਮਤਾ॥

ਸਰੀਰਂ ਖਣवਿਦ੍ਧਂਸੀ,
ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਟ੍ਠਾਯਿਨੋ ਗੁਣਾ॥

**੨੪**. ਖਰਾਨਂ ਸੀਹਬਜਗ੍ਘਾਨਂ,
ਸਙ੍ਗਮੋ ਨੋ ਹਿਸਬ੍ਬਦਾ।
ਤਥੇव ਬਜਗ੍ਘਚਿਤ੍ਤਾਨਂ,
ਸਜਾਤਿਕਾ ਖਯੋਨਤਾ॥

**੨੫**. ਸਕ ਸਾਧੁਪਿ ਨੋ ਸਾਧੂ,
ਯੋ ਚੇਵ੍ਵ ਦੁਟ੍ਠਕਾਰਕੋ।
ਬਹੂਨਂ ਸਾਧੂ ਪਾਯੇਨ,
ਸ वੇ ਸਾਧੂਤਿ वੁਚ੍ਚਤੇ॥

**੨੬**. ਬਹੂਦਕੇ ਸਮੁਦ੍ਦੇਪਿ,
ਜਲਂ ਨਤ੍ਥੇव ਪਾਤवੇ।
ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਖਤਕੂਪਮ੍ਹਿ,
ਸਾਦੁਂ ਅਤ੍ਥਿ ਬਹੁਂ ਦਕਂ॥

**੨੭**. ਮਾ ਸੀਘਂ वਿवਰੇਯਜਾਥ,
ਨਿਨ੍ਦਿਤੁਞ੍ਚ ਪਸਂਸਿਤੁਂ।
ਮੁਖਮ੍ਹਿ वੋ ਕਥਾਦ੍वਾਰਂ,
ਨਿਰੁਨ੍ਧੇਯਜਾਥ ਸਬ੍ਬਦਾ॥

**੨੮**. ਮਾ ਸੀਘਂ वਿवਰੇਯਜਾਥ,
ਚਕ੍ਖੁਂ वੋ ਦਸ੍ਸਿਤੁਂ ਪਿਯਂ।
ਸਣਿਕਮ੍ਹਿ ਪਿਯਲਾਭਂ,

ਧਨਲਾਭਂ ਤੁਰਂ ਕਰੇ॥

੨੯. ਅਨਾਰਮ੍ਭੋ ਹਿ ਕਮ੍ਮਾਨਂ,
ਪਠਮਂ ਬੁਦ੍ਧਿਲਕ੍ਖਣਂ।
ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤਂ ਆਰਦ੍ਧਸ੍ਸ,
ਦੁਤਿਯਂ ਬੁਦ੍ਧਿਲਕ੍ਖਣਂ॥

ਅਸਮੇਕ੍ਖਿਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ,
ਤੁਰਿਤਾਭਿਨਿਪਾਤਿਨਂ।
ਸਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਤਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ,
ਉਣ੍ਹਂ ਵਜ੍ਝੋਹਟਂ ਮੁਖੇ॥

੩੦. ਅਫਲਾਨਿ ਦੁਰਨ੍ਤਾਨਿ,
ਜਨਤਾ ਨਿਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਚ।
ਅਸਕ੍ਜਾਨਿ ਚ ਕਮ੍ਮਾਨਿ,
ਨਾਰਭੇਥ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ॥

੩੧. ਅਤਿਵਿਰੋਧਭੀਤਾਨਂ ,
ਸਙ੍ਕਿਤਾਨਂ ਪਦੇ ਪਦੇ।
ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਤਾਸਾਨਂ,
ਦੂਰਤੋ ਯਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾ॥

ਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤਂ ਨ ਭੇਤਬ੍ਬਂ,
ਲੋਕੋ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਗੋਚਰੋ।
ਯੋ ਚ ਸਦ੍ਦਪਰਿਤ੍ਤਾਸੋ,
ਵਨੇ ਭਨ੍ਤਮਿਗੋ ਹਿ ਸੋ॥

੩੨. ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤਣ੍ਡੁਲਥੁਸਾਨਂ,
ਵਿਸੇਸੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਖਾਯਤਿ।
ਰਨ੍ਧਿਤੋਪਿ ਸਿਨਿਦ੍ਧੋ ਨੋ,
ਥੁਸੋ ਵਿਰਸਫਾਰੁਸੋ।
ਤਣ੍ਡੁਲਂ ਸਿਨਿਦ੍ਧਂ ਰਸਂ,
ਏਵਂ ਲੋਕੇਪਿ ਞਾਯਤੇ॥

੩੩. ਏਰਣ੍ਡਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਵਲ੍ਲਿ,
ਰੁਹਤੇ ਕਿਂ ਯਥਾਬਲਂ।
ਮਹਾਸਾਲਂ ਸੁਨਿਸ੍ਸਾਯ,
ਰੁਹਤੇ ਬ੍ਰਹਤਂ ਗਤਾ॥

**੩੪**. ਮੇਤ੍ਤਾ ਹਿ ਸੀਮਸਮ੍ਭੇਦਾ,
ਪਕ੍ਖਪਾਤ ਵਿਘਾਤਿਕਾ।
ਪਕ੍ਖਪਾਤੇਨ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ,
ਨਿਪ੍ਪਕ੍ਖੋ ਵਸਤੇ ਸੁਖੰ॥

**੩੫**. ਨਰਾ ਪਞ੍ਞਾ ਚ ਲਙ੍ਕਾਰਾ,
ਯਥਾਠਾਨੇ ਨਿਯੁਜ੍ਜਰੇ।
ਨੋ ਹਿ ਚੂਲ਼ਾਮਣਿ ਪਾਦੇ,
ਪਾਦੁਕਾ ਚ ਸਿਰੋਪਰਿ॥

ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠੇ ਸੂਰ ਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।
ਮਨ੍ਤੀਸੁ ਅਕੁਤੂਹਲੰ।
ਵਿਯਞ੍ਚ ਅਨ੍ਨਪਾਨਮ੍ਹਿ।
ਅਤ੍ਥੇ ਜਾਤੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੰ॥

**੩੬**. ਪਮਾਦੋ ਹਿ ਤਮੋ ਲੋਕੇ,
ਕਾਲੋ ਚੋਰੋ ਭਯਾਨਕੋ।
ਕਾਯਗੇਹੰ ਬਹੁਛਿਦ੍ਦੰ,
ਕਾਲਚੋਰਸ੍ਸ ਚੋਰਿਤੰ॥

**੩੭**. ਚਞ੍ਚਲੋ ਕਾਲਦਾਸੋ ਹਿ,
ਧੀਤਿਮਾ ਕਾਲਇਸ੍ਸਰੋ।
ਕਾਲਿਸ੍ਸਰੋ ਰਟ੍ਠਿਸ੍ਸਰੰ,
ਅਤਿਵਤ੍ਤਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ॥

**੩੮**. ਵਿਲੁਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ੮ ਧਨੰ ਏਕੇ,
ਕਾਲਮੇਕੇ ਅਨੇਕ੍ਖਕਾ।
ਤੇਸੁ ਕਾਲਵਿਲੋਪਾਵ,
ਭਯਾਨਕਾ ਤਿਕਕ੍ਖਲ਼ਾ॥

**੩੯**. ਰਞ੍ਞਾ ਰਟ੍ਠਹਿਤੰ ਕਤ੍ਤਾ,
ਰਞ੍ਞੋ ਹਿਤੰ ਜਨੇਹਿ ਵੇ।
ਦੇਸ੍ਸੋ ਅਤ੍ਤਹਿਤੰ ਦਸ੍ਸੀ,
ਗਾਰਯ੍ਹੋ ਕਿਨ੍ਨੁ ਕਾਰਕੋ॥

ਅਤ੍ਤਦਤ੍ਥੰ ਪਰਤ੍ਥੇਨ।
ਬਹੁਨਾਪਿ ਨ ਹਾਪਯੇ॥

੪੦. ਯਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰੋ ਦਿਨ੍ਨੋ,
ਉਪਕਾਰੰ ਦਦੇ ਪੁਨ।
ਤਤੋ ਪਕਾਰੰ ਨਿਚ੍ਛੇਯਜ,
ਕਤਞ੍ਞੂ ਦੁਲ੍ਲਭੋ ਇਧ॥

ਸਚ੍ਚੰ ਕਿਰੇ੧ ਮਾਹੰਸੁ,
ਨਰਾ ਏਕਚ੍ਚਿਯਾ ਇਧ।
ਕਟ੍ਠੰ ਨਿਪ੍ਲ੧ਿਤੰ ਸੇਯਜੋ,
ਨਤ੍੧ੇ੧ੇ ਕਚ੍ਚਿਯੋ ਨਰੋ॥

੪੧. ਕਾਰੁਕੋ ਸਕਪਞ੍ਞਾਯ,
ਮਹਗ੍ਘੰ ਦਾਰੁਕੰ ਕਰੇ।
ਤਥਾ ਜਨੋਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ,
ਮਹਗ੍ਘੋ ਲੋਕਮਾਨਿਤੋ॥

੪੨. ਅਪ੍ਪਗ੍ਘੋ ਹਿ ਅਯੋ ਹੇਮੰ,
ਮਹਗ੍ਘੰ ਛਿਨ੍ਦਤੇ ਯਥਾ।
ਨਿਗ੍ਗੁਣੋ ਸਗੁਣੰ ਲੋਕੇ,
ਅਲਕ੍ਖੀਚ ਸਿਰਿੰ ਤਥਾ॥

## ਸੂਰਸ੍ਸਤੀਨੀਤਿ

## ਦੁਤਿਯੋ ਭਾਗੋ

੧. ਧਨਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਿਧੰ ਕਿਚ੍ਚੰ,
ਪਾਪੇਤਿ ਉਣ੍ਣਤੰ ਧਨਿੰ।
ਅਧਨਿੰ ਓਣਤੰ ਲੋਕੇ,
ਸਞ੍ਞਿਨੇ ਤੇਨ ਤੰ ਧਨੰ॥

੨. ੧ਟ੍ਟਤੇ ਸਤਤੰ ਸੀਘੰ,
ਕਾਲਚਕ੍ਕੰ ਅ੧ਾਰਿਤੰ।
ਤੇਨ ਘਟੀ ਦਿਨੰ ਮਾਸੋ,
੧ਸ੍ਸੋ ਭ੧ਤਜ ਚੀਰਤੋ॥

੩. ਸਤ੍ਤੁਨਾ ਨ ਹਿ ਸਨ੍ਧੇਯਜ,
ਏਕਦਾ ਸੋ ਭਯੰ ਕਰੋ।
ਸੁਤਤ੍ਤੁਮਪਿ ਪਾਨੀਯੰ,
ਸਮਯਤੇ ਨੁ ਪਾ੧ਕੰ॥

੪. ਵਿਜਹੰ ਪਕਤਿੰ ਯੋ ਹਿ,
ਵਿਕਤਿੰ ਪੁਨ ਗਚ੍ਛਤਿ।
ਸਭਾਵੇਨ ਆਕਾਰੇਨ,
ਵਿਪ੍ਪਲ੍ਲਾਸੰ ਸ ਗਚ੍ਛਤਿ।
ਸੰਸੁਮਾਰ ਗਤਾ ਗੋਧਾ,
ਯਥਾ ਥੀ ਪੁਮਵੇਸਿਕਾ॥

੫. ਪਕ੍ਖੰ ਲਦ੍ਧਾਨ ਉਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿ,
ਉਪਚਿਕਾ ਹਿ ਵਮ੍ਮਿਕਾ।
ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਮਰਣੰ ਯਨ੍ਤਿ,
ਉਪ੍ਪਤਾ ਨਿਪ੍ਪਤੰ ਗਤਾ॥

੬. ਸਬ੍ਬੰਪਿਯਸ੍ਸ ਦਜ੍ਜੇਯਜ,
ਨਿਸ੍ਸੇਸੰ ਪਿਯਮਾਨਸੰ।
ਸਦ੍ਧਾਚਿਤ੍ਤੁੰ ਤੁ ਨੋ ਵਿਞ੍ਞੂ,
ਸਦ੍ਧਾਯਿਕੋ ਪਕ੍ਖਲਿਤੋ॥

੭. ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਲਙ੍ਘਿਤੁੰ ਬਜਾਮੰ,
ਮਹੁਸ੍ਸਾਹੇਨ ਯੋ ਹਿ ਸੋ।
ਤਦਙ੍ਢੰ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹੇਨ,
ਨੋਸ੍ਸਾਹੋ ਤੇਸੁ ਥੋਮਿਤੋ।
ਮਹੁਸ੍ਸਾਹੋ ਦੁਕ੍ਖੋ ਲੋਕੇ,
ਅਨੁਸ੍ਸਾਹੋ ਸਦਾ ਸੁਖੋ॥

੮. ਦੁਕ੍ਖਮੰ ਅਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਯੋ,
ਪਿਟ੍ਠਿਕਾਰੀਚ ਦੁਕ੍ਕਰੰ,
ਕਦਾ ਲਭੇਯਜ ਸੋ ਲੋਕੇ,
ਸੁਖਮੰ ਸੁਕਰੰ ਮੁਧਾ।
ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਖਞ੍ਞਿ ਸੋ ਕਰੇਯਜ,
ਦੁਕ੍ਖਮਞ੍ਞਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਰੰ॥

੯. ਅਨਗ੍ਘੋ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਲੋਕੇ,
ਤੋਸਨਾਪੋਸਨਾਦਿਨਾ।
ਤੇਨ ਸੋ ਮਹਗ੍ਘੰ ਕਮ੍ਮੰ,
ਕਰੇ ਲੋਕਹਿਤਾਯੁਤੰ॥

੧੦. ਵਾਤੇਨ ਨਪ੍ਪਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ,
ਨਿਨ੍ਨਾ ਵੇਲੂ ਕਸਾ ਨਲ਼ਾ।

ਯਥਾਵਾਤਂ ਨਗਾਚ੍ਛਨ੍ਤਿ,
ਤਥਾ ਚਰੇ ਜਨੇ ਕਦਾ॥

੧੧. ਪੁਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚੇ,
ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨਤ੍ਥਿ ਪਸ੍ਸਤੋ।
ਅਧਿਕਂ ਵੀਰਿਯਂ ਹੋਤਿ,
ਅਤ੍ਤਨਾਥੋ ਤਦਾ ਭਵੇ॥

੧੨. ਖਣਂ ਆਖੁਬਿਲਂ ਸੀਹੋ,
ਪਾਸਾਣਸਕਲਾਕੁਲਂ।
ਪਪ੍ਪੋਤਿ ਨਖਭਙ੍ਗਂਵਾ,
ਫਲਂਵਾ ਮੂਸਿਕੋ ਭਵੇ॥

੧੩. ਮਗ੍ਗਮੁਲ੍ਹਾ ਜਨਾ ਅਨ੍ਧਾ,
ਅਮਗ੍ਗਾ ਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞਿਨੋ।
ਤਥੇਵ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ ਮੁਲ੍ਹਾ,
ਤਥਤ੍ਥਂ ਨਾਵ ਬੁਜ੍ਝਰੇ॥

੧੪. ਪਿਯਰੂਪਂ ਵੀਰਰੂਪਂ,
ਦੁਵਿਧਾ ਰੂਪਸਮ੍ਪਦਾ,
ਨਾਰਿਂ ਇਚ੍ਛੇ ਪਿਯਰੂਪਿਂ,
ਪੁਰਿਸਂ ਵੀਰਰੂਪਕਂ॥

੧੫. ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਿ ਹਿ ਖਜ੍ਜੋਤਾ,
ਪਕ੍ਖਚਾਲਨਕਮ੍ਮੁਨਾ।
ਕੁਸਿਤਾ ਸੁਪਿਤਾ ਨੇਤੇ,
ਤਥਾ ਜਨਾਪਿ ਕਮ੍ਮਿਕਾ॥

੧੬. ਕੁਮ੍ਮਸਙ੍ਕੋਚਮੋਪਮਜ ,
ਨਿਗ੍ਗਹਮਪਿ ਸਂਖਮੇ।
ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਤੁ ਨੀਤਿਞ੍ਞੋ,
ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੋਵ ਉਟ੍ਠਹੇ॥

੧੭. ਭਕ੍ਖਸੇਸਂ ਨਖਾਦਨ੍ਤਿ,
ਸੀਹਾ ਉਨ੍ਨਤਚੇਤਸਾ।
ਪਰਂਪਿ ਨਪਣਾਮੇਨ੍ਤਿ,
ਵੁਦ੍ਧਿਕਾਮਾ ਤਥਾ ਚਰੇ॥

**੧੮**. ਨ વ વਸ੍ਸੋ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ,
ਖੀਣੋ ਪੁਰਾਣਹਾਯਨੋ।
ਨવવਸ੍ਸੇ ਨવਾ ਮੇਤ੍ਤਾ,
ਭਾવਿਤਬ੍ਬਾ ਹਿਤੇਸਿਨਾ॥

**੧੯**. ਸਨ੍ਤਾਪਯਨ੍ਤਿ ਕਮਯਾਪਜਭੁਜਂ ਨ ਰੋਗਾ,
ਦੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿਨਂ ਕਮੁਪਯਨ੍ਤਿ ਨ ਨੀਤਿਦੋਸਾ।
ਕਂ ਸ੍ਰੀ ਨ ਮਾਨਯਤਿ ਕਂ ਨ ਚ ਹਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਚੁ,
ਕਂ ਥੀਕਤਾ ਨ વਿਸਯਾ ਪਰਿਪੀਲ਼ਯਨ੍ਤਿ॥
(વਸਨ੍ਤਤਿਲਕਾਗਾਥਾ।)

**੨੦**. (ਕ) ਬਜਾਮਮਤ੍ਤੇਨ ਦਣ੍ਡੇਨ,
ਯੋਲੁਮ੍ਬਜ ਉਦਕਂ ਮਿਨੇ।
ਅਗਮ੍ਭੀਰਂ ਗਮ੍ਭੀਰਂવਾ,
ਅਗਾਧੇ ਮਝ੍ਝਿ ਗਮ੍ਭੀਰਂ॥

(ਖ)

ਤਥਾ ਮਨ੍ਦੋ ਸਞ੍ਞਾਣੇਨ,
ਅਗਾਧੇ ਮਝ੍ਝਿ ਪਣ੍ਡਿਤਂ।
ਸਮਾਸਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ,
ਬਹ੍વਪ੍ਪਂ ਤਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਤਂ॥

**੨੧**. ਦੁਟ੍ਠਕਮ੍ਮੇ ਸਙ੍ਗਮਨ੍ਤਿ,
ਛੇਕਕਮ੍ਮੇ ਚ ਨੋ ਇਧ।
ਮਚ੍ਚੁਂ વਹਨ੍ਤਿ ਸੀਸੇਨ,
ਤੇ ਮੁਲ਼੍ਹਾ ਮੁਲ਼੍ਹਸਙ੍ਗਮਾ॥

**੨੨**. ਦੁવਿਧੋ ਸਙ੍ਗਮੋ ਲੋਕੇ,
ਉਜੁਕੋ ਕੁਟਿਲੋ ਭવੇ।
ਉਜੁਕੋવ ਪਸਂਸੇਯਜੋ,
ਨੋਹਜਞ੍ਞੋ ਸਾਜਸਙ੍ਗਮੋ॥

ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਸਮਗ੍ਗਾ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਮਹਾ ਭਿਤ੍ਤਿਪਿਟ੍ਠਿਕਾਯ વਸਨ੍ਤਿ। (ਮਹੋਸਧਜਾਤਕ ਅਟ੍ਠਕਥਾ)

**੨੩**. ਯੂਥਿਕਾ ਪੁਪ੍ਫਤੇ ਨੇਹਿ,
ਸਿਞ੍ਚਿਤਾਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ।
ਪੁਪ੍ਫਤੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਕਾਲੇ,

ਏਵੰ ਧਾਰੇਥ ਵੀਰਿਯਂ॥

**੨੪**. ਧਨੁਚ੍ਚਯੋ ਧਨਕ੍ਖੇਪੋ,
ਦੁਵਿਧਾ ਹਿ ਧਨਾਕਤਿ।
ਧਨੁਚ੍ਚਯੇ ਨਯੋ ਅਤ੍ਥਿ,
ਧਨਕ੍ਖੇਪਮ੍ਹਿ ਨੋ ਇਧ॥

**੨੫**. ਅਮਾਤਾ ਪਿਤਰਸਂ ਵਡ੍ਢਂ,
ਜੂਤਕਾਰਞ੍ਚ ਚਞ੍ਚਲਂ।
ਨਾਲਪੇਯਜ ਵਿਸੇਸਞ੍ਞੂ,
ਯਦਿਚ੍ਛੇ ਸਿਦ੍ਧਿ ਮਤ੍ਤਨੋ॥

ਹਲਿਦ੍ਦਰਾਗਂ ਕਪਿਚਿਤ੍ਤਂ,
ਪੁਰਿਸਂ ਰਾਗਵਿਰਾਗਿਨਂ।
ਏਦਿਸਂ ਤਾਤ ਮਾਸੇਵਿ,
ਨਿਮ੍ਮਨੁਸ੍ਸਂਪਿ ਚੇ ਸਿਯਾ॥

**੨੬**. ਗੁਣਾ ਗੁਣਞ੍ਞੂਸੁ ਗੁਣਾ ਭਵਨ੍ਤਿ,
ਤੇ ਨਿਗ੍ਗੁਣਂ ਪਤ੍ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਦੋਸਾ।
ਆਸਾਦਜਤੋਯਾ ਪਭਵਨ੍ਤਿ ਨਜ੍ਜੋ,
ਸਮੁਦ੍ਦਮਾਸਜ੍ਜ ਭਵਨ੍ਤੁਜਪੇਯਜਾ॥

(ਉਪਜਾਤਿਗਾਥਾ)

**੨੭**. ਸਿਲਾਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਨ੍ਤਿ,
ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ।
ਕੋਟ੍ਟਕੋਵ ਤਥਾ ਬਾਲਾ,
ਸਾਧੁਂ ਓਵਜ੍ਜ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾ॥

# ਚਾਣਕ੍ਯਨੀਤਿਪਾਲ਼ਿ ਗਾਥਾ

ਲਾਲਨੇ ਬਹਵੋ ਦੋਸਾ,
ਤਾਲ਼ਨੇ ਬਹਵੋ ਗੁਣਾ।
ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਿਸ੍ਸਞ੍ਚ,
ਤਾਲ਼ਯੇ ਨ ਚ ਲਾਲਯੇ॥

੨੮. ਅਤੀਤਸ੍ਸ ਹਿ ਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ,
ਯੋ ਚੇ ਦੋਸੰ ਪਕਾਸਯੇ।
ਸੋ ਹਵੇ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ,
ਦੋਸੰ ਭਾਸੇਤਿ ਞਾਯਤਿ॥

੨੯. ਲਤਾਵਿਯ ਸੇਵਕਾ ਤੇ,
ਯੇ ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਪਲਮ੍ਬਰੇ।
ਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸੇਨ,
ਭੂਮਜੰ ਸੇਨ੍ਤਿ ਅਨਾਥਕਾ॥

੩੦. ਦੋਸਸਿਙ੍ਗੇਹਿ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ,
ਮਾਨਖੁਰੇਹਿ ਅਕ੍ਕਮੰ।
ਭਯੰ ਕਰੋਤਿ ਲੋਕਮ੍ਹਿ,
ਗੋਵ ਬਾਲੋ ਵਿਹਿੰਸਕੋ॥

੩੧. ਆਦੋ ਉਪਰਿ ਲੋਕੋਯੰ,
ਉਜੁਲੇਖਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।
ਮੁਸਾਵਾਤੇਹਿ ਤਲੋਕੰ,
ਨਿਪਾਤੇਸਿ ਅਨਜ੍ਜਵੰ॥

੩੨. ਸੁਘਟੰ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੇਨ,
ਨਾਰਹੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ।
ਤਥੂਪਮਾਯ ਵੇਕ੍ਖੇਯ੍ਯ,
ਸਕਮ੍ਮਪਰਕਮ੍ਮਨਿ॥

੩੩. ਅਨਨ੍ਤਰੰਸੀ ਸੂਰੋਪਿ,
ਨਸਕ੍ਕੋਤਿ ਘਨੰ ਤਮੰ।
ਵਿਜ੍ਝਿਤੁੰ ਰੰਸਿਯਾ ਲੋਕੇ,
ਤਥਾ ਮਦਨਮੋਹਿਤਾ।
ਨਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਮਦੰ ਭੇਤ੍ਵਾ,

ਪਵ੍ਵਾਭਾਯ ਪਭਾਸਿਤੁਂ॥

੩੪. ਖੇਦਵੇਰਂ ਦਲਿਦ੍ਦੂਮ੍ਹਿ,
ਭੋਗਿਮ੍ਹਿ ਰੋਗੁਪਦ੍ਦਵਂ।
ਦੇਸ੍ਸਵੇਰਞ੍ਚ ਆਣਿਮ੍ਹਿ,
ਪਸ੍ਸੇ ਲੋਕਸ੍ਸ ਵੇਰਿਤਂ॥

੩੫. ਸਂਲਦ੍ਧੇਨ ਸੁਭੋਗੇਨ,
ਜੀਵਂ ਸੁਦ੍ਧਂ ਕਰੇ ਨਿਜਂ।
ਸੇਟ੍ਠੋ ਸੋ ਤੇਨ ਜੀਵੇਨ,
ਜੇਗੁਚ੍ਛੋ ਮਲਜੀਵਿਕੋ॥

੩੬. ਵਜਿਰ ਪੁਪ੍ਫਰਾਗਾਨਂ,
ਵਿਸੇਸਂ ਯੋ ਨਬੁਜ੍ਝਤਿ।
ਕਥਞ੍ਚਿ ਸੋ ਵਿਕ੍ਕੀਣੇਯ੍ਯ,
ਕੀਣੇਯ੍ਯ ਵਾ ਯਥਾਤਥਂ॥

੩੭. ਕਿਪ੍ਪੀਲਿ ਕੋਪਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ,
ਪਬ੍ਬਤਂ ਭੇਤ੍ਤੁ ਮੁਸ੍ਸਹਂ।
ਅਬਲਾ ਤਨੁਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾ,
ਚਿਨ੍ਤਾ ਹਸਜਾਵ ਸਾ ਮੁਧਾ॥

੩੮. ਜਾਤਮਤ੍ਤੁਂ ਨ ਯੋ ਸਤ੍ਤੁਂ,
ਰੋਗਞ੍ਚੁਪਸਮਂ ਨਯੇ।
ਮਹਾਬਲੋਪਿ ਤੇਨੇਵ,
ਵੁਦ੍ਧਿਪਤ੍ਵਾ ਸ ਹਞ੍ਞਤੇ॥

੩੯. ਸਜੀਵਮਂਸਭਕ੍ਖੇਹਿ ,
ਸਦਾਠੀਹਿ ਮੁਖੇਹਿ ਭੋ।
ਬਿਲ਼ਾਰਬਜਗ੍ਘਸੀਹਾਨਂ ,
ਨਿਹੀਨਾਨਿ ਅਨੇਕਧਾ।
ਤਿਕ੍ਖਾਨਿ ਖਰਵਾਦਾਨਿ,
ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਮੁਖਾਨਿ ਵੇ॥

੪੦. ਵਿਲੁਪ੍ਪਨ੍ਤਾ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤਿ,
ਸਜੀਵਵੁਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮੁਨਾ।
ਜਨਾ ਤੇਨ ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ,
ਚਰਨ੍ਤੁ ਧਮ੍ਮਵੇਮੁਖਾ॥

**੪੧**. ਸੁਲਭੰ ਲੋਕਿਯੰ ਲੋਕੇ,
ਸਾਸਨੀਯੰᩅ ਦੁਲ੍ਲਭੰ।
ਦੁਲ੍ਲਭੰ ਤੰ ᩅਮਵ੍ਵਨ੍ਤੋ,
ਏਸੋ ਬਾਲਤਮੋ ਭᩅੇ॥

**੪੨**. ਯੋ ਪਤਿਤ੍ਥ ਅਗਾਜਾᩅਾਟੰ,
ਮੋਹਾ ਤੰ ਉਪਕਾਰਿਤੁੰ।
ਅਵ੍ਵੋਰੋਹਿ ਤਦਾ ᩅਾਟੰ,
ਦੁਤੀਯੋ ਮੁਲ਼ਮੁਲ਼ੁਕੋ॥

**੪੩**. ਬਜਗ੍ਘੋ ਆᩅੁਧᩅਿਦ੍ਧੋ ਹਿ,
ਅਕਾ ਦੁਟ੍ਠਾਨਿ ਨਿਨ੍ਨਦੰ।
ਤਥੇᩅ ਸਾਧੁਸਤ੍ਥੇਨ,
ᩅਿਦ੍ਧੋ ਬਾਲੋ ਪਕੁਪ੍ਪਿਤੋ॥

**੪੪**. ਪਿᩅਨ੍ਤਿ ਲੋਹਿਤੰ ਡੰਸਾ,
ਅਨ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਡੇਨ ਮਕ੍ਖਿਕਾ।
ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਰਿᩅਾਰੇਨ੍ਤਿ,
ਜਨੋ ਤੇਨ ਡੰਸਾਯਯੇ॥

**੪੫**. ਅਧਨਸ੍ਸ ਖਣੋ ਅਪ੍ਪੋ,
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਅਪ੍ਪਕਾਲਿਨੋ।
ਅਪ੍ਪਕੋ ਤੇਨ ਯੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ,
ਖਣੰ ਬਹੁੰ ਲਭੇਤᩅੇ॥